

Landets kommuner

Deres ref: Vår ref: 2021/56480-2 Arkivkode: 30 Dato: 18.01.2022

Botiltak hjemlet i barnevernloven som ikke er fosterhjem eller institusjon - presisering av regelverket

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er gjort oppmerksom på at enkelte kommuner benytter botiltak for barn i barnevernet på en måte som ikke er i tråd med barnevernloven. Eksempler på dette er at barn som barnevernstjenesten har omsorgen for, bor i andre tiltak enn fosterhjem eller institusjon. I andre tilfeller er plasseringsgrunnlaget endret med det formål at barnet skal flytte til et slikt botiltak.¹

Barnevernloven omtaler to hovedtyper botiltak for barn, fosterhjem og institusjon. Slike tiltak benyttes både etter omsorgsovertakelser og som frivillig hjelpetiltak. Det er gitt forskrifter som skal sikre at fosterhjem og institusjoner har en forsvarlig kvalitet, og at det føres tilsyn med dette.

Direktoratet vil presisere at det bare er en begrenset adgang til å benytte botiltak som ikke er definert som fosterhjem eller institusjon. Slike botiltak kan ikke benyttes etter en omsorgsovertakelse, og heller ikke for barn som har behov for heldøgns omsorg.

Botiltak etter omsorgsovertakelser

Ved omsorgsovertakelser skal barnet flytte til et av botiltakene som er nevnt i barnevernloven § 4-14. Dette er fosterhjem, institusjon, opplærings- eller behandlingstilstand etter annet lovverk, eller omsorgssenter for mindreårige. Det er ikke lovlig adgang til å benytte andre botiltak for barn som barnevernstjenesten har omsorgen for. Det er heller ikke i tråd med barnevernlovens system å oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse med det formål at barnet skal flytte til et tiltak som ikke er et fosterhjem eller institusjon.

Botiltak som frivillige hjelpetiltak

I henhold til barnevernloven § 4-4 første ledd, skal barnevernstjenesten bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Etter bestemmelsens annet ledd skal barnevernstjenesten, når et barn på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak. Slike tiltak kan bare iverksettes når foreldrene ønsker det, og det er også en forutsetning at barn som har fylt 15 år ikke motsetter seg det.

¹ Brev av 30.08.21 fra Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet

Etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd kan barnevernstjenesten, når et barn på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, og disse behovene ikke kan løses ved andre hjelpetiltak, formidle plass i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter for mindreårige.

Botiltak som ikke er fosterhjem eller institusjon

Mange kommuner har etablert andre typer botiltak enn de som er nevnt i barnevernloven, og som hjemles i barnevernloven § 4-4 annet ledd. Med bakgrunn i denne generelle beskrivelsen av hjelpetiltak, er der etablert forskjellige former for hybeltiltak eller bokollektiv/bofellesskap med varierende grad av oppfølging. Slike tiltak brukes i hovedsak for ungdom over 16 år.²

Direktoratet vil understreke at barnevernloven ikke åpner for bruk av botiltak etter § 4-4 annet ledd for ungdom som har behov for heldøgns omsorg og oppfølging. Ungdom som har slike behov, skal få tilbud om plass i fosterhjem eller institusjon etter § 4-4 sjette ledd.

Med hilsen

Charlotte Stokstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Faller
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Barne- og familiedepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Statens helsetilsyn	Postboks 231 Skøyen	0213	OSLO

Tenk miljø – velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no

² Lidén, Trætteberg, Solbu, Skjær Ulvik, (2018). Kommunale botiltak for barn og unge: En hvit flekk i velferdsstaten. Rapport – Institutt for samfunnsforskning. 2018:14.